

Tevens verzonden via Veilig Mailen

S. van Andel
E. van den Bogaard
N. Coenjaerts
F. Reith

Aan de Centrale Raad van Beroep
Werkstroom Sociale verzekeringen
Postbus 16002
3500 DA UTRECHT

socializekerheidsrecht
arbeidsrecht
ambtenarenrecht

datum 13 september 2024
dossier EB/202300037
e-mail evdbogaard@westhoff.nl
tel. rechtstreeks 020 - 82 04 221
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV

Reactie op verweerschrift

Met uw brief van 8 juli 2024 zond u mij een kopie van het verweerschrift van het UWV van 4 juli 2024. Deze geeft aanleiding tot de volgende reactie.

Inhoud

1. Kern van het geschil: relatie tussen a- en b-criterium.....	2
2. Gevolgen van de beperking van het b-criterium worden steeds duidelijker zichtbaar	2
3. Voortschrijdend inzicht UWV	3
4. Tekst van de wet.....	3
4.1. Onderdeel b bevat geen beperking van de ziekteoorzaak.....	3
4.2. Onderdeel b verwijst niet naar het tweede lid	4
4.3. Tweede lid	4
4.4. Het tweede lid bevat geen beperking van de werkingssfeer van het eerste lid, maar een uitbreiding daarvan	5
4.5. Het eerste lid heeft voorrang op het tweede lid.....	5
5. Beperkingen: artikel 3 Schattingsbesluit	5
6. Beperkingen in arbeid ≠ beperkingen in studie.....	7
7. Dag bedoeld in onderdeel a en dag bedoeld in onderdeel b	7
8. Studeren met als doel onder het bereik van de Wajong te komen	8
9. Toepassing op appellantes situatie	8

datum 13 september 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 2 van 9

1. Kern van het geschil: relatie tussen a- en b-criterium

- 1.1. De kern van het geschil draait om de vraag wat de relatie is tussen het a-criterium en het b-criterium van artikel 1a:1, eerste lid.
- 1.2. Het UWV legt die relatie via de Amber-regeling van het tweede lid en stelt dat die regeling leidt tot beperking van de reikwijdte van het b-criterium.

2. Gevolgen van de beperking van het b-criterium worden steeds duidelijker zichtbaar

- 2.1. Wat de gevolgen zijn van deze beperkte opvatting van de reikwijdte van het b-criterium, zie ik in mijn praktijk steeds meer zichtbaar worden.
- 2.2. Zo ontving ik deze week in een zaak waarin de betrokkene tijdens studie twee hersenbloedingen heeft gehad en het UWV vanaf 2017 de datum van de tweede hersenbloeding (in 2014) heeft aangemerkt als 1ste arbeidsongeschiktheidsdag en in een tweetal deskundigenrapportages is vastgesteld dat hij op de in geding zijn de data (in 2017 en 2018) duurzaam geen arbeidsvermogen had, een processtuk waarin het UWV na 5 jaar procederen opeens het standpunt inneemt dat dat allemaal toch niet relevant is, omdat de hersenbloedingen zijn opgetreden meer dan 5 jaar na de 18de verjaardag (in 2008) en moeten worden gezien als gevolg van het gebruik van bloedverdunners, waarvan het gebruik noodzakelijk was geworden na een operatie (in 2012) aan een aangeboren hartafwijking en die hartafwijking al vóór de 18de verjaardag had geleid tot aanpassingen in de leefstijl (niet sporten) en daarmee tot het ondervinden van beperkingen.
- 2.3. Ik heb in de wetsgeschiedenis echter geen enkele aanwijzing aangetroffen dat het ooit de bedoeling van de wetgever is geweest om een in de tijd zo ver verwijderd verband en een oorzakelijk zo indirecte relatie – die niet in de weg heeft gestaan aan het behalen van het Vwo-diploma en het studeren aan een Technische Universiteit – in de weg te laten staan aan de toepassing van het b-criterium.
- 2.4. Verder zie ik steeds vaker dat als de uitval tijdens studie het gevolg is van of samenhangt met een ontwikkelingsstoornis als autisme, de beoordeling al stopt bij de vaststelling dat de uitval is opgetreden na de 23ste verjaardag en daarmee buiten de verzekerde periode.
- 2.5. Daarmee wordt de uitsluiting van de verzekering van een grote groep studeren waarop ik in punt 3 van paragraaf 2.3.1 van het aanvullend hogerberoepschrift heb gewezen, steeds duidelijker zichtbaar.

datum 13 september 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 3 van 9

3. Voortschrijdend inzicht UWV

- 3.1. Ik wijs erop dat het UWV het in deze procedure bestreden standpunt niet al vanaf de invoering van de Amber-regeling per 29 december 1995 of vanaf het ontstaan van de Wajong in 1998 heeft ingenomen.
- 3.2. Zoals blijkt uit r.o. 3.6 van de uitspraak van uw Raad van 28 juni 2018, ECLI:NL:CRVB:2018:1964, «USZ» 2018/206, is dit standpunt pas in 2017 op basis van ‘voortschrijdend inzicht’ tot stand gekomen.
- 3.3. Dat betekent dat het UWV voordien een ander standpunt innam en dat het huidige standpunt niet zo evident uit de wet voortvloeit als het UWV wil doen voorkomen.

4. Tekst van de wet

- 4.1. Dat dit niet zo evident is, blijkt ook als we kijken naar de tekst van artikel 1a:1, eerste en tweede lid, van de Wajong:

Artikel 1a:1. Jonggehandicapte

1. Jonggehandicapte in de zin van dit hoofdstuk en de daarop berustende bepalingen is de ingezetene die:
 - a. op de dag waarop hij *achttien* jaar wordt als rechtstreeks en objectief medisch vast te stellen gevolg van ziekte, gebrek, zwangerschap of bevalling duurzaam geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft;
 - b. *na de in onderdeel a bedoelde dag* als rechtstreeks en objectief medisch vast te stellen gevolg van ziekte, gebrek, zwangerschap of bevalling duurzaam geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft en in het jaar, onmiddellijk voorafgaand aan de dag waarop dit is ingetreden, gedurende *ten minste zes maanden studerende* was.
2. De ingezetene die op de dag, bedoeld in het eerste lid, onderdeel *a of b*, beperkingen ondervindt als gevolg van ziekte, gebrek, zwangerschap of bevalling, maar op grond van het eerste lid niet aangemerkt wordt als jonggehandicapte, wordt *alsnog* jonggehandicapte in de zin van dit hoofdstuk en de daarop berustende bepalingen, indien hij *binnen vijf jaar* na *die* dag duurzaam geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft, indien dit voortkomt uit *dezelfde oorzaak* als die op grond waarvan hij beperkingen als gevolg van ziekte, gebrek, zwangerschap of bevalling ondervond, op de dag, bedoeld in onderdeel *a of b*.

4.1. Onderdeel b bevat geen beperking van de ziekteoorzaak

- 4.1.1. Ik wijs erop dat in de tekst van onderdeel b *geen beperking* is te lezen van de *ziekteoorzaak* op grond waarvan een betrokkene kan worden aangemerkt als jonggehandicapte.
- 4.1.2. De door het UWV voorgestane uitleg dat een betrokkene ná zijn 23ste verjaardag alleen jonggehandicapte als bedoeld in onderdeel b kan worden als het verlies

datum 13 september 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 4 van 9

van arbeidsvermogen het gevolg is van een ziekteoorzaak die op zijn 18de verjaardag niet aanwezig was, volgt dan ook *niet* uit de *tekst* van onderdeel b.

4.2. Onderdeel b verwijst niet naar het tweede lid

- 4.2.1. In de tekst van onderdeel b is ook *geen verwijzing* te lezen naar de Amber-regeling van het tweede lid.
- 4.2.2. De toepassing van onderdeel b is dan ook *niet afhankelijk* van (de toepassing van) het tweede lid.

4.3. Tweede lid

- 4.3.1. Het tweede lid beoogt de werking van de verzekering zoals die voortvloeit uit het eerste lid¹ te verlengen.²
- 4.3.2. Voor de in *onderdeel a* genoemde grondslag is die verlengde werking gekoppeld aan de ziekteoorzaak die op de in *onderdeel a* genoemde dag leidde tot het ondervinden van beperkingen.
- 4.3.3. Voor de in *onderdeel b* genoemde grondslag is die verlengde werking gekoppeld aan de ziekteoorzaak die op de in *onderdeel b* genoemde dag leidde tot het ondervinden van beperkingen.
- 4.3.4. De wetgever had daarvoor twee afzonderlijke onderdelen kunnen formuleren:

- 2. De ingezetene die op de dag, bedoeld in het eerste lid, *onderdeel a*, beperkingen ondervindt als gevolg van ziekte, gebrek, zwangerschap of bevalling, maar op grond van het eerste lid niet aangemerkt wordt als jonggehandicapte, wordt alsnog jonggehandicapte in de zin van dit hoofdstuk en de daarop berustende bepalingen, indien hij binnen vijf jaar na die dag duurzaam geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft, indien dit voortkomt uit dezelfde oorzaak als die op grond waarvan hij beperkingen als gevolg van ziekte, gebrek, zwangerschap of bevalling ondervond, op de *dag, bedoeld in onderdeel a*.
 - 2a. De ingezetene die op de dag, bedoeld in het eerste lid, *onderdeel b*, beperkingen ondervindt als gevolg van ziekte, gebrek, zwangerschap of bevalling, maar op grond van het eerste lid niet aangemerkt wordt als jonggehandicapte, wordt alsnog jonggehandicapte in de zin van dit hoofdstuk en de daarop berustende bepalingen, indien hij binnen vijf jaar na die dag duurzaam geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft, indien dit voortkomt uit dezelfde oorzaak als die op grond waarvan hij beperkingen als gevolg van ziekte, gebrek, zwangerschap of bevalling ondervond, op de *dag, bedoeld in onderdeel b*.

¹ Door mij in het aanvullend hogerberoepschrift aangeduid als: *primaire* verzekering.

² Door mij in het aanvullend hogerberoepschrift aangeduid als: *verlengde* dekking.

datum 13 september 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 5 van 9

4.3.5. Dat de wetgever ervoor heeft gekozen deze twee vrijwel identieke formuleringen in elkaar te schuiven, brengt echter *niet* met zich mee dat daardoor de *betekenis* anders is geworden en laat onverlet dat

- “de dag, bedoeld in onderdeel a” aan het slot van het tweede lid verwijst naar de “de dag, bedoeld in onderdeel a” aan het begin van de bepaling en
- “de dag, bedoeld in onderdeel b” aan het slot van het tweede lid verwijst naar de “de dag, bedoeld in onderdeel b” aan het begin van de bepaling en niet tevens naar “de dag, bedoeld in onderdeel a”.

4.3.6. En *evenmin* brengt dat met zich mee dat daardoor een beperking is ontstaan van de reikwijdte van onderdeel b, die *in onderdeel b* zelf *niet* wordt genoemd.

4.4. Het tweede lid bevat geen beperking van de werkingssfeer van het eerste lid, maar een uitbreiding daarvan

4.4.1. Het *eerste* lid heeft uitsluitend betrekking op *één* unieke dag, nl. de 18de verjaardag (onderdeel a) resp. de dag waarop de betrokkene tijdens studie beperkingen ondervindt (onderdeel b).

4.4.2. Het *tweede* lid heeft betrekking op de periode *ná* die dag en vormt daarmee een *uitbreiding* van de werkingssfeer van het eerste lid.

4.5. Het eerste lid heeft voorrang op het tweede lid

4.5.1. In de systematiek van artikel 1a:1 Wajong heeft het eerste lid voorrang op het tweede lid.

4.5.2. Immers, het eerste lid geeft:

- a. het *criterium* waaraan moet zijn voldaan om als jonggehandicapte te worden aangemerkt; en
- b. de *dag* waarop aan dat criterium moet zijn voldaan.

4.5.3. Het tweede lid breidt de werkingssfeer van het eerste lid uit door aan deze dag een *termijn* te koppelen waarbinnen, onder een voorwaarde, *alsnog* aan het criterium kan worden voldaan.

4.5.4. In die systematiek dient *eerst* te worden beoordeeld of de betrokkene met toepassing van het *eerste* lid kan worden aangemerkt als jonggehandicapte.

4.5.5. Pas als dat *niet* het geval is, komt toepassing van het *tweede* lid aan de orde.

5. Beperkingen: artikel 3 Schattingsbesluit

5.1. De aanvang van de in het tweede lid genoemde termijn is gekoppeld aan het op de dag, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a of b, ondervinden van *beperkingen* als gevolg van ziekte of gebrek.

datum 13 september 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 6 van 9

5.2. De vraag is nu wat precies moet worden verstaan onder ‘beperkingen’. Daarvoor moeten we te rade bij artikel 3 van het Schattingsbesluit.

5.3. Artikel 3 van het Schattingsbesluit, dat op grond van artikel 2 van dat besluit ook van toepassing is op hoofdstuk 1a van de Wajong, luidt:

Artikel 3. Doel verzekeringsgeneeskundig onderzoek

1. Het verzekeringsgeneeskundig onderzoek strekt ertoe vast te stellen of betrokkene ten gevolge van ziekte, gebrek, zwangerschap of bevalling ongeschikt is tot werken.
2. Daarbij onderzoekt de verzekeringsarts of bij betrokkene sprake is van vermindering of verlies van lichamelijke of psychische structuur of functie, die *vermindering of verlies* van *normale gedragingen en activiteiten* en van *normale sociale rolvulling* tot gevolg heeft.
3. Tevens stelt de verzekeringsarts vast welke *beperkingen* betrokkene in zijn *functioneren in arbeid* ondervindt *ten gevolge van* het *verlies of vermindering van vermogens, bedoeld in het tweede lid*, alsmede in welke mate betrokkene belastbaar is voor arbeid.

5.4. Uit artikel 3 van het Schattingsbesluit volgt dat onder beperkingen als bedoeld in het tweede lid moet worden verstaan:

- beperkingen in het *functioneren in arbeid*,
- die het *gevolg* zijn van de *vermindering of verlies* van *normale gedragingen en activiteiten* en van *normale sociale rolvulling*,
- dat op zijn beurt weer het gevolg is van vermindering of verlies van lichamelijke of psychische structuur of functie.

5.5. Dat betekent dat *niet* iedere *feitelijke* beperking een beperking is in de betekenis van het *tweede lid*.

5.6. Zo is het afhankelijk zijn van een rolstoel weliswaar een gevolg van vermindering of verlies van lichamelijke structuur of functie (en daarmee een *feitelijke* beperking), maar die rolstoelafhankelijkheid hoeft niet te leiden tot vermindering of verlies van normale *gedragingen, activiteiten* en *sociale rolvulling* en ook niet tot beperkingen in het functioneren in *arbeid*.³

5.7. Toegespitst op onderdeel b is dat uitsluitend het geval als die beperking:

- gevolgen heeft voor de *voortgang van de studie*, en
- het gevolg is van vermindering of verlies van *normale* gedragingen en activiteiten en van *normale* sociale rolvulling.

5.8. Als de betrokkene weliswaar een aandoening heeft, maar die aandoening heeft *geen* gevolgen voor zijn *normale* gedragingen, activiteiten en sociale rolvulling

³ Dat de werkplek rolstoeltoegankelijk moet worden gemaakt, laat onverlet dat als die werkplek eenmaal is aangepast, het functioneren in arbeid niet anders is dan als de betrokkene niet rolstoel gebonden zou zijn.

datum 13 september 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 7 van 9

en ook niet voor de *normale* voortgang van zijn studie, dan ondervindt hij *geen* beperkingen in de zin van het tweede lid.

5.9. Pas als die aandoening ertoe leidt dat er *vertraging* optreedt of de studie wordt *gestaakt*, is er sprake van *vermindering* van de *normale* voortgang van de studie en kan er worden gesproken van het ondervinden van beperkingen.

5.10. Dat betekent dat onder de “dag, bedoeld in het eerste lid, (...) onderdeel b, (waarop de ingezetene) beperkingen ondervindt” moet worden verstaan:

de dag waarop de betrokkene *vertraging* ondervindt in de *normale voortgang van zijn studie*.

5.1.1. Je zou ook kunnen zeggen: niet in staat is te studeren zoals gezonde personen, met soortgelijke opleiding en ervaring, gewoonlijk studeren.

6. Beperkingen in arbeid ≠ beperkingen in studie

6.1. Voor de goede orde wijs ik erop dat het ondervinden van beperkingen in *arbeid* niet automatisch leidt tot ondervinden van (dezelfde) beperkingen in *studie* en ook niet automatisch tot vertraging van de studie.

6.2. Zo wordt wel gezien dat studenten met een autismespectrumstoornis als gevolg van de moeite met sociale interactie beperkingen ondervinden bij het verrichten van arbeid, maar in een technische studie goed gedijden.

6.3. En ook een beperking van de cardiale belastbaarheid hoeft geen gevolgen te hebben voor het kunnen volgen van een studie en ook niet voor de normale voortgang daarvan.

6.4. In deze voorbeelden kunnen er wel beperkingen zijn voor bepaalde soorten arbeid, maar die staan niet in de weg aan het normaal kunnen volgen van een studie: *bij de studie* worden deze beperkingen *niet ondervonden*.

6.5. En omdat zij tijdens de studie niet worden ondervonden, vormen zij geen beperkingen als bedoeld in het tweede lid.

7. Dag bedoeld in onderdeel a en dag bedoeld in onderdeel b

7.1. Het voorgaande leidt ertoe dat “op de dag, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, beperkingen ondervindt” zo moet worden verstaan dat de ingezetene op zijn 18de verjaardag beperkingen ondervindt in het *functioneren in arbeid*.

7.2. Is er wel sprake van ziekte of gebrek, maar leidt dit op de 18de verjaardag *niet* tot beperkingen in het functioneren in arbeid, dan ondervindt de betrokkene op die dag *géén* beperkingen in de zin van het tweede lid.

datum 13 september 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 8 van 9

- 7.3. Onder “de dag, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, (waarop de ingezetene beperkingen ondervindt” moet worden verstaan de dag dat de ingezetene *vertraging* ondervindt in de *normale voortgang* van zijn studie.
- 7.4. Is er wel sprake van ziekte of gebrek, maar leidt dit *niet* tot vertraging van de studie, dan ondervindt de betrokkene daar *geén* beperkingen van in de zin van het tweede lid.

8. Studeren met als doel onder het bereik van de Wajong te komen

- 8.1. Het UWV wijst erop dat de wetgever heeft willen vermijden dat een ingezetene die op zijn 18de verjaardag wel arbeidsvermogen heeft en niet als jonggehandicapte wordt aangemerkt, zich kan inschrijven voor een studie met als doel op latere leeftijd alsnog als jonggehandicapte te worden aangemerkt.
- 8.2. Los van het feit dat voor 99,9% van de studerenden het later verkrijgen van een uitkering niet de reden is dat zij gaan studeren, wijs ik erop dat ten behoeve van deze risicoselectie in alle versies van het b-criterium de voorwaarde is opgenomen dat de betrokkene in het jaar, onmiddellijk voorafgaand aan de dag waarop de arbeidsongeschiktheid c.q. het duurzaam verlies van arbeidsvermogen is ingetreden, gedurende ten minste zes maanden studerende moet zijn geweest.
- 8.3. Anders gezegd: bij ongeschikt worden binnen 6 maanden na aanvang van de studie is de betrokkene uitgesloten van de Wajong.
- 8.4. Na 6 maanden studie kan niet meer worden gesproken van inschrijven voor een studie met als doel op latere leeftijd als jonggehandicapte te kunnen worden aangemerkt.

9. Toepassing op appellantes situatie

- 9.1. Het staat vast dat appellante op haar 17de en 18de verjaardag (28 november 2009 resp. 2010) weliswaar enkele beperkingen voor het functioneren in arbeid had, maar dat haar verdien capaciteit groter was dan haar maatmaninkomen, zodat er geen sprake was van verlies aan verdien capaciteit had en zij de wachttijd niet had volbracht.
- 9.2. Op 1 augustus 2010, zij was toen 17, is zij begonnen met de MBO-opleiding Marketing en communicatie, waarvoor zij op 2 juli 2013 het diploma heeft gehaald.
- Dat betekent dat zij van de op haar 18de verjaardag bestaande beperkingen voor het functioneren in arbeid géén beperkingen ondervond voor haar studie.
- 9.3. Op 1 september 2013 is zij begonnen met de HBO-opleiding Commerciële economie en op 1 september 2014 is zij overgestapt naar de HBO-opleiding

datum 13 september 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 9 van 9

Crossmediale communicatie, waarvoor zij op 29 juni 2017 het diploma heeft gehaald.

Ook gedurende deze periode ondervond zij van de op haar 18de verjaardag bestaande beperkingen voor het functioneren in arbeid géén beperkingen voor haar studie.

- 9.4. Vervolgens is zij op 1 september 2017 begonnen met de HBO Bachelor opleiding Communicatie.
- 9.5. Tijdens deze studie is zij op 3 mei 2018, meer dan 6 maanden na de aanvang daarvan, uitgevallen.
- 9.6. Op deze datum is uitsluitend onderdeel b van toepassing. Immers, op die datum heeft zij *tijdens studie* haar arbeidsvermogen verloren. En toepassing van het tweede lid komt pas aan de orde als het eerste lid niet van toepassing is.
- 9.7. Door het UWV is vastgesteld dat zij op deze datum haar arbeidsvermogen heeft verloren, maar dat dit (nog) niet duurzaam kan worden geacht.
- 9.8. Zoals aangevoerd in het aanvullend bezwaarschrift van 10 februari 2022 voldoet de motivering van het ontbreken van duurzaamheid niet aan de in de rechtspraak daaraan gesteld eisen en moet het ontbreken van arbeidsvermogen wel duurzaam worden geacht.
- 9.9. Toepassing van onderdeel b leidt dan tot de conclusie dat appellante per 3 mei 2018 als jonggehandicapte dient te worden aangemerkt.

Gemachtigde,

E. van den Bogaard